

A Pécsi Ítéltábla dr. Boda Pál ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - dr. Guti Eszter Linda ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kaposvári Törvényszék 2012. május 21. napján kelt 23.P.20.106/2011/19. számú ítélete ellen az alperes által 20. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint + ÁFA másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az alperes részére kirendelt pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült munkadíjának viselése 100 %-ban az alperes terhére esik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy az alperes és néhai V.Z. között 2009. december 16. napján létrejött öröklési szerződés érvénytelen, kötelezte az alperest a felperes javára perköltség megfizetésére és megállapította, hogy az alperes részére kirendelt pártfogó ügyvéd munkadíjának viselése 100 %-ban az alperes terhére esik. A lefolytatott bizonyítás eredményeként megállapította, hogy a keresettel támadott öröklési szerződést ügyleti tanúként aláíró személyek az örökhagyót nem ismerték személyesen és a vallomásukból megállapíthatóan egyéb módon sem állapították meg az örökhagyó személyazonosságát. Az öröklési szerződést úgy írták alá, hogy annak tartalmával csak nagyjából voltak tisztában és nem tudták, hogy az adott helyiségben tartózkodó több személy közül ki az örökhagyó. E vallomásokból az elsőfokú bíróság az írásbeli magánvégrendeleti formában készült végintézkedés érvénytelenségére következtetett a Ptk.631.§ a) pontja alapján. E jogszabályi rendelkezés értelmében az írásbeli magánvégrendelet érvénytelen, ha a tanú a végrendelkező személyazonosságának tanúsítására nem képes. Ezen túlmenően

az öröklési szerződés érvénytelenségét a Ptk.629.§ (1) bekezdésének *b)* pontja alapján is megállapította, e jogszabályi rendelkezés szerint ugyanis a végintézkedés csak akkor érvényes, ha a végrendelkező azt két tanú együttes jelenlétében írja alá vagy az aláírását két tanú előtt a magáénak ismeri el. A felperest és az örökhagyót közelebbről ismerő tanúk vallomását értékelve megállapíthatónak találta az öröklési szerződés érvénytelenségét a Ptk.649.§ (1) bekezdésének *a)* pontja alapján is. E jogszabályi rendelkezés értelmében érvénytelen a végintézkedés, ha az örökhagyó tévedett nyilatkozata tartalmában vagy ilyen tartalmú nyilatkozatot egyáltalán nem akart tenni. A tanúvallomásoknak abból a tartalmából, hogy az örökhagyó életének utolsó éveiben a néhai minden hivatalos ügyét az édesanyja, azaz a felperes intézte, mert az örökhagyó az állapotánál fogva erre önállóan már nem volt képes, továbbá szoros, évtizedeken keresztül fennálló bizalmi kapcsolat állt fenn a felperes és a fia között, amely egyébként sem indokolta, hogy a néhai a vagyonát a távoli rokon alperesre - illetőleg alperesi előadás szerint szeretőjére - hagyja, továbbá a szerződéskötés körülményeiből is, amelyek erősen aggályossá teszik, hogy a néhainak valóban szándékában állt volna öröklési szerződést kötnie az alperessel, az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy az örökhagyó ténylegesen nem akart az alperessel öröklési szerződést kötni.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, kérve az elsőfokú ítélet megváltoztatását és „az öröklési szerződés érvényességének kimondását” azzal, hogy a másodlagos kereset teljesítését nem ellenezte, azaz „az együtt szerzett közös vagyon vonatkozásában a felperes igényét” nem vitatta. A fellebbezés tartalma szerint tehát az elsődleges kereseti kérelem elutasítására irányult a másodlagos kereseti kérelem elismerése mellett. Kifejtette azt az álláspontját, hogy a tanúzási képesség arra vonatkozik, hogy az öröklési szerződés aláírásakor a tanú tanúzási képességének birtokában legyen, azaz teljes cselekvőképessége, észlelése és értési képessége meglegyen, a szerződés tartalmára nézve ismeretekkel nem szükséges rendelkeznie. Ezen feltételek pedig a fellebbező álláspontja szerint teljesültek. Véleménye szerint a kihallgatott tanúk évekkal (három évvel) az esemény megtörténtét követően nyilvánvalóan rosszul, homályosan emlékeztek már, „egyébként is szerényebb képességű emberekről van szó”. Utalása szerint „felmerült adat arra vonatkozóan is, hogy őket befolyásolhatták nyilatkozatuk megtételében.” Kifejtette, hogy az a körülmény, hogy az örökhagyó senkinek nem beszélt örökhagyói szándékáról, nem támasztja alá azt a feltételezést, hogy nem akart az alperesre hagyni semmit, annál is inkább, mert titkos viszonyt folytattak. Sérelmezte, hogy ezzel összefüggésben indítványa ellenére az elsőfokú bíróság nem hallgatta ki tanúként az alperes gyermekét, aki - az alperes állítása szerint - az örökhagyó vérszerinti gyermeke.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyására irányult.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése alapjául szolgáló tényeket a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg és a helyesen megállapított tényekből helyes jogi következtetések levonásával hozta meg érdemben helytálló döntését. Ezért azt a másodfokú bíróság a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján - utalással a Pp.254.§ (3) bekezdésében foglaltakra is - helyes indokai alapján helybenhagyta.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakra utal még a másodfokú bíróság.

Az alperes sem vitatta fellebbezésében, hogy a kereset tárgyává tett öröklési szerződés ügyleti tanúi az örökhagyót nem ismerték személyesen és egyéb módon sem állapították meg az örökhagyó személyazonosságát az öröklési szerződés általuk történő aláírása alkalmával vagy azt megelőzően. A Ptk.631.§ a) pontja eltérést nem engedő módon érvénytelennek nyilvánítja az írásbeli magánvégrendeletet (a Ptk.656.§-ának utaló rendelkezése folytán ide értve az öröklési szerződést is), ha a tanú a végrendelkező személyazonosságának tanúsítására nem képes. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának e jogszabályi rendelkezéshez fűzött PK.86. számú állásfoglalása értelmében a törvény megkívánja, hogy a tanú a végrendelkező személyazonosságának tanúsítására képes legyen, azaz tisztában legyen legalább azzal, hogy ki a végrendelkező és az ő személyazonosságáról vagy előzetes ismeretség, vagy más módon (pl. személyi igazolvány alapján) hitelt érdemlő meggyőződést is szerezzen. Ellenkező esetben tanúként történő közreműködése tartalmatlan, éppen a céljának betöltésére alkalmatlan. Szó nincs arról, hogy a hivatkozott jogszabály alkalmazása körében tanúzási képességként csak a tanú cselekvőképességének, észlelési és értési képességének lenne jelentősége. Az ügyleti tanúk perben tett tanúvallomásának hitelessége nem vált kétséggé, a tanúknak sem az észlelési, sem az emlékezetmegtartási, sem észlelet visszaadási képességének fogyatékosságára, hiányára, hibájára utaló adatok nincsenek, így e tanúvallomások nem rekeszthetők ki a bizonyítékoknak a Pp.206.§ (1) bekezdése szerinti mérlegeléséből. Annak pedig nincs jelentősége, hogy a végintézkedés ügyleti tanúi „szerényebb képességük” miatt vagy más okból nem győződtek meg az örökhagyó személyazonosságáról. A másodfokú bíróság az iratok tartalmában nem talált olyan adatot, amely az ügyleti tanúk perbeli tanúvallomásának befolyásolására utalna, sőt az iratokban annak sincs nyoma, hogy a fellebbezést megelőzően erre vonatkozó gyanú bármely peralanyban is felmerült volna.

Tekintettel arra, hogy a Ptk.631.§ a) pontja alapján a keresettel támadott öröklési szerződés érvénytelennek minősül, a végintézkedés érvénytelenségét eredményező egyéb okok fennállásának vagy hiányának már ügydöntő jelentősége nincs. Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az örökhagyó végrendelkezési szándékának alaposabb vizsgálatától eltekintve mellőzte az alperesnek az erre irányuló bizonyítási indítványa teljesítését.

A fellebbezés sikertelen, ezért a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján az alperesnek kell viselnie a másodfokú eljárásban felmerült költségeket. A felperes jogi képviseletével a másodfokú eljárásban felmerült munkadíjat a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdése alapján és a (6) bekezdés alkalmazásával határozta meg, figyelembe véve a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását és azt, hogy a felperes jogi képviselője részéről - kellően részletes fellebbezési ellenkérelem írásban történő elkészítésén túlmenően - egyéb jelentős jogi képviseleti munka kifejtése nem volt szükséges. A másodfokú bíróság megállapítása szerint a meghatározott jogi képviseleti munkadíjának összege kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban áll, figyelembe véve a pertárgy értékét is. Az alperes teljes személyes költségmentessége folytán az eljárási illeték viselésére nem volt kötelezhető. A Pp.87.§ (2) bekezdése alapján megállapította a másodfokú bíróság azt is, hogy az alperest a másodfokú eljárásban képviselő pártfogó ügyvéd díjának viselésére ki köteles.

A másodfokú bíróság a határozatát a Pp.256/A.§ (1) bekezdésének *f)* pontja alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

P é c s , 2012. szeptember 11.

dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, dr. Kutasi Tünde s.k. bíró